

Råd og anbefalinger

Dette afsnit indeholder anbefalinger til skolens forebyggende arbejde omkring deling af krænkende materiale blandt eleverne.

Anbefalingerne består af konkrete handlingsanvisninger og idéer til henholdsvis lærere og ledere.

ANBEFALINGER TIL LÆRERE PÅ UNGDOMSUDDANNELSER

Anbefalingerne til lærere, herunder studievejledere og ressourcepersoner, sigter imod den vigtige dialog og diskussion i klassen. Tag eventuelt udgangspunkt i en eller flere af de 4 cases, som er beskrevet tidligere i materialet.

Vær nysgerrig

Spørg ind til ungdomskulturen på de sociale medier. Anerkend, at billeddeling er en del af denne kultur, og drøft fænomenets mange facetter med eleverne.

- Hvor går deres grænser for deling på sociale medier?
- Har de selv oplevet dilemmaer i deres brug af sociale medier?
- Hvorfor sender man egentlig intime billeder til hinanden?
- Er der forskel på, hvad man kan tillade sig at gøre på de sociale medier og i den fysiske verden?
- Har køn indflydelse på, hvad man kan tillade sig at dele?

Diskutér problematikker

Tal med eleverne om samtykke, flertalsmisforståelser, tillid og andre potentielle problematikker. Læg vægt på, at forskellige personer kan have forskellige grænser for, hvad de oplever som krænkende.

- Hvad forstår eleverne ved begrebet 'samtykke'?
- Er det krænkende at lægge billeder fra weekendens fest ud på de sociale medier?
- Er det okay at tage screenshots på fx snapchat?
- Er det okay at dele disse screenshots?
- Opfatter eleverne det som 'normalt' at dele intime billeder på nettet?
- Hvor mange er klar over, at kun ca. 1/5 af alle 15-25-årige gør det?

Diskutér konsekvenser

Drøft i klassen, hvad konsekvenserne ved deling af intime billeder på nettet kan være – både for den, der deler, og for den, hvis billeder deles. Etablér forståelse for delingsdynamikker og for, hvor hurtigt man mister kontrollen over krænkende materiale på nettet. Gør opmærksom på, at det aldrig er individets skyld, når private ting deles.

- Hvilke risici mener eleverne, der er forbundet med deling af materiale af seksuel karakter?
- Hvilke konsekvenser kan det have for den krænkede? Skyld? Skam?
- Hvilke konsekvenser kan det have for den, der krænker? Ubevidst omkring konsekvenser?
- Hvad er digitale fodspor, og hvor længe består de? (Inddrag eventuelt IT-tekniker).
- Kender de til lovgivning og strafferammer for deling af krænkende materiale? Fx at det er ulovligt blot at være del af en gruppe, hvor krænkende materiale deles?

Etablér principper

Skab god netadfærd i klassen. Diskutér og nedfæld i fællesskab principper for god netadfærd, og udvælg i samarbejde med eleverne 3-5 af disse principper som gældende for klassen.

- Hvad må umiddelbart deles?
- Hvornår skal man spørge hinanden om lov?
- Hvordan kan eleverne gøre hinanden opmærksomme på, hvis der i klassen deles materiale, som nogen oplever som krænkende?
- Kender eleverne 'mormorreglen'? Mormorreglen er en simpel tommelfingerregel om, at det, man deler på de sociale medier, vil man også kunne dele med sin mormor.

Hvad nu hvis ...

Diskutér i klassen, hvad eleverne skal gøre, og hvor de kan henvende sig, hvis de oplever, at der foregår deling af krænkende materiale.

- Hvem bør underrettes og hvornår?
- Har skolen en beredskabsplan?
- Hvor kan de finde oplysninger om love og regler for området?

ANBEFALINGER Til ledere

Anbefalingerne til lederne omhandler generelle punkter, som I skal overveje og som I skal tage stilling til i det forebyggende arbejde omkring deling af krænkende materiale.

Lav tydeligt værdiregelsæt

Etablér skolens eget værdiregelsæt omkring deling af krænkende materiale. Inddrag eleverne i arbejdet, og planlæg i samarbejde med personalet en temadag om sociale medier og deling af krænkende materiale. Gør samtykke til en eksplicit del af værdiregelsættet. Vær tydelig omkring, at ingen må fotografere eller filme andre i en intim situation uden samtykke. Inkludér værdiregelsættet i jeres eksisterende ordensregler.

Vær tydelig omkring værdiregelsættet og skolens forventninger til, hvordan eleverne omgås hinanden på nettet, bl.a. ved at lave plakater, orienteringsmøder og information på skolens egen hjemmeside og sociale platforme. Inddrag elevråd, festudvalg og andre relevante parter, når skolens værdiregelsæt skal kommunikeres ud. Oplys forældrene om værdiregelsæt og om forventningerne til skolens elever i den forbindelse.

Læs eventuelt nærmere om værdiregelsæt for deling af krænkende materiale [her](#)

Etablér kontaktperson

Udvælg en primær kontaktperson på skolen, som eleverne kan henvende sig til, hvis de oplever krænkelse eller har delt materiale, som de efterfølgende fortryder. Det er en fordel at vælge en person, som ikke er involveret i undervisning eller karaktergivning af eleverne.

Sørg for, at kontaktpersonen er kompetent til konfliktmægling. Kontaktpersonen skal både kunne håndtere en elev, der har været udsat for krænkelse på digitale medier, og en elev, der har fortrudt eller medvirket til deling af krænkende materiale. Tydeliggør over for eleverne, at skolen har en kontaktperson, som kan hjælpe dem, der har været udsat for krænkelse..

Etablér teknisk rådgivning

Sørg for, at skolen har en IT-ansvarlig, som kan vejlede eleverne omkring sikkerhed på nettet. Den IT-ansvarlige skal kende til skolens værdiregelsæt og den grundlæggende lovgivning på området.

Lad den IT-ansvarlige undervise eleverne i sikkerhed på nettet som en integreret del af undervisningen, og sørg for, at han/hun kan bistå med hjælp, hvis materiale ønskes fjernet, eller hvis en eventuel deling skal stoppes.

Orientér om love og regler

Hold jer opdateret om lovgivningen omkring deling af krænkende billeder og videoer, og sørg for, at lærere, studievejledere og ressourcepersoner er orienterede om gældende lovgivning. Vær bevidst om, hvordan og hvornår politiet eller SSP-konsulenter inddrages i en eventuel sag.

Orientér eleverne om eksisterende lovgivning vedrørende deling af krænkende materiale og om de sanktioner, skolen kan gribe til, såfremt elever overtræder skolens værdiregelsæt. Inddrag eventuelt elevrådet i etableringen af skolens politikker og sanktionsmuligheder. Gør det tydeligt for skolens elever, hvilke beføjelser ledelsen har til at bortvise elever.

Informér forældrene om problemstillinger vedrørende krænkende adfærd på nettet. Afhold fx fælles orienteringsmøder ved skolestart, hvor også områdets lovgivning og sanktionsmuligheder er på dagsordenen. Inspirér forældrene til en åben samtale med de unge omkring deling af billeder og andet materiale på nettet.

Læs nærmere på [EMU](#) om hjælp til at inddrage forældrene i det forebyggende arbejde.

Lav beredskabsplan

Udarbejd en beredskabsplan, og gør det klart, hvordan en potentiel situation med deling af krænkende materiale skal håndteres på skolen. Det er vigtigt at skabe bevidsthed omkring beredskabsplanen hos både elever, lærere og forældre. Sørg for, at lærere, ressourcepersoner og IT-teknikere er rustet til at kunne håndtere situationer omkring deling af krænkende materiale i overensstemmelse med beredskabsplanen.

"Vi skal forstå, hvorfor det er fedt at sende billeder (...) det er vigtigt, at det ikke bare bliver endnu en løftet pegefinger"

Malene Charlotte Larsen, børne- og ungemedieforsker, Aalborg Universitet